

SYLABUS PŘEDMĚTU – PREZENČNÍ STUDIUM

Slezská univerzita v Opavě Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné					
Platnost akreditace do					
Kód studijního předmětu	PPBF	Kód katedry	FIN		
Název studijního předmětu	Peníze, banky a finanční trhy Money, Banking and Financial Markets Geld, Banken und Finanzmärkte				
Typ zařazení předmětu do studijních programů	Povinný (A): EKMBP-ECR, EKMBP-EKPO, EKMBP-FF, EKMBP-MM, EKMBP-ŘL, HPSBP-BA, HPSBP-EI, HPSBP-FI, HPSBP-SOMA, HPSBP-VES, SIIBP-MI			Doporučený ročník/semestr	1/2
Jiný způsob vyjádření rozsahu					
Rozsah studijního předmětu	2+1	Hodin za týden	3 h	Počet kreditů	3 ECTS
Způsob zakončení	zkouška				
Forma výuky	přednáška, seminář				
Rozsah konzultací (soustředění)					
Podmínky absolvování předmětu	Povinná účast na seminářích 25 %. 2x diskuze, průběžný test, závěrečná písemná zkouška.				
Návaznost předmětu	podmiňující	Předmět může být zapsán nezávisle na jiných předmětech.			
	vylučující				
Vyučující	interní	Doc. Ing. Daniel Stavárek, Ph.D., přednášející Ing. Pavel Jiříček Ing. Pavlína Haltofová, Ph.D. Ing. Stanislav Matuszek Mgr. Lenka Přečková Ing. Petra Růčková, Ph.D. Ing. Irena Szarowská RNDr. Jarmila Šlechtová Ing. Pavla Vodová			
	externí				

Stručná anotace předmětu

Cílem předmětu je seznámit posluchače se základy finančního systému. Zahrnuje problematiku pojetí a funkcí peněz, místa a úlohy finančních institucí, finančních dokumentů i finančních trhů ve finančním systému. Přihlíží ke specifickým podmínkám přechodu české ekonomiky k tržní ekonomice i ke změnám v rámci Evropské unie, resp. evropské měnové integrace.

Struktura výkladu

1. Finanční systém
2. Peníze a peněžní teorie
3. Měnová politika
4. Struktura úrokových sazeb
5. Úrokové sazby v bankovní praxi
6. Klasifikace finančních dokumentů
7. Vlastnické cenné papíry
8. Dlužnické cenné papíry
9. Klasifikace finančních trhů
10. Burza a mimoburzovní trhy
11. Finanční instituce a finanční služby
12. Depozitní finanční instituce
13. Nedepozitní finanční instituce

1. Finanční systém
Finanční systém jako souhrn finančních dokumentů, finančních trhů a finančních zprostředkovatelů. Úspory a investice, přeměna úspor v investice. Funkce finančního systému a jeho efektivnost. Asymetrie informací. Ekonomické teorie charakterizující finanční systém.
2. Peníze a peněžní teorie
Pojetí peněz, význam peněz v ekonomice, funkce peněz. Metalistická, nominalistická a kvantitativní teorie peněz. Vymezení peněz a peněžní zásoby. Druhy peněz a formy peněz, ekonomický význam peněz. Banky a tvorba peněz. Peněžní trh a vliv peněz na ekonomiku.
3. Měnová politika
Podstata měnové politiky a charakteristika hlavního cíle a základních nástrojů měnové politiky. Historický vývoj pojetí měnové politiky. Transmisní mechanismus měnové politiky. Expanzivní a restriktivní měnová politika. Centrální banka a její nezávislost. Cílování inflace ve světě a v České republice. Měnová politika v podání České národní banky.
4. Struktura úrokových sazeb
Úroveň úrokových sazeb, reálné a nominální úrokové sazby, bezriziková reálná úroková sazba. Struktura úrokových sazeb z hlediska doby splatnosti, křivky výnosů, inflace a dalších faktorů. Současná hodnota. Měření toku příjmů z finančních aktiv, běžný výnos, výnos do doby splatnosti, ocenění finančních aktiv. Riziko a struktura úrokových sazeb.
5. Úrokové sazby v bankovní praxi
Změny úrokových sazeb a jejich vliv na cenové výkyvy finančních dokumentů.

Očekávaný vývoj úrokových sazeb. Úrokové sazby na mezibankovním peněžním trhu. Útokové sazba komerčních bank – sazby na vklady, na úvěry, fixní a pohyblivé sazby, základní sazba banky. Úrokové sazby centrální banky – repo sazba, diskontní a lombardní sazba.

6. Klasifikace finančních dokumentů

Charakteristika cenných papírů, rozlišení z hlediska majetkového práva, převoditelnosti, z hlediska charakteru důchodu, který přinášejí, z hlediska emise, podle dlužníka. Materializovaná a dematerializovaná forma cenných papírů. Zákon o cenných papírech.

7. Vlastnické cenné papíry

Akcie, jednotlivé typy akcií (kmenové, prioritní, zaměstnanecké). Operace spojené s akcemi (emise, štěpení, odkupy vlastních akcií, akciové opce). Základní akcionářská práva Výnosy a riziko plynoucí z držby akcií. Charakteristika dalších vlastnických cenných papírů (depozitní stvrzenky, podílové listy) a jejich rozdíly od akcií.

8. Dlužnické cenné papíry

Typologie obligací podle emitenta, splatnosti, rizikovosti, charakteru kupónových plateb. Státní, firemní, komunální, bankovní obligace. Zahraniční obligace a euroobligace, hypotéční zástavní listy. Státní pokladniční poukázky, obchodní papíry, směnky, depozitní certifikáty, repo dohody. Proces emise obligací a jejich splácení.

9. Klasifikace finančních trhů

Primární a sekundární trh, trh akcií a trh obligací, peněžní a kapitálové trhy, burzy a OTC trhy. Riziko, návratnost, efektivnost finančních trhů, určení cen na finančních trzích. Obchody na finančních trzích a výpočetní technika. Operace finančních institucí na finančních trzích. Futures a forwardy, opce a swapy.

10. Burza a mimoburzovní trhy

Burza, mechanismus fungování burzy, význam burzy pro ekonomiku a jednotlivé hospodářské subjekty. Vypořádání burzovních obchodů, „insider trading“. Pravidla obchodování na burze. Regulace burz. Zákon o burze cenných papírů, Zákon o komoditních burzách. Trh cenných papírů v České republice. Kurz cenných papírů, technika stanovení kursu. Technická a fundamentální analýza. Příkazy klientů zprostředkovatelům. Ukazatele vývoje kursů cenných papírů. Index a průměr. Kotace kursů, kursovní lístek. Jednotlivé ukazatele trhu a kursovního lístku.

11. Finanční instituce a finanční služby

Hlavní účastníci finančního trhu, přímé a nepřímé cenné papíry, nepřímé financování, transakční náklady a náklady informační. Depozitní a nedepozitní finanční instituce. Faktory, ovlivňující změny ve struktuře finančních institucí.

12. Depozitní finanční instituce

Banky a jejich místo ve struktuře finančních institucí. Bilance bank, aktivní a pasivní obchody bank. Spořitelny, stavební spořitelny, družstevní záložny a investiční banky. Charakter zprostředkovatelských institucí v České republice, změna v jejich činnosti od přijetí zákona o ČNB a zákona o bankách v roce 1990, resp. v roce 1992.

13. Nedepozitní finanční instituce

Pojišťovny, poskytované produkty, životní a neživotní pojištění, pojistný trh v ČR.

Kolektivní investování, podílové fondy, investiční společnosti a investiční fondy. Typy podílových fondů podle zaměření, rizika a investičního horizontu. Penzijní fondy, obchodníci s cennými papíry, leasingové společnosti, finanční poradci.

Povinná literatura

POLOUČEK, S. *Peníze, banky a finanční trhy*. 3. vydání. Karviná: OPF SU, 2000. ISBN 80-7248-074-X.

POLOUČEK, S. *Peníze, banky a finanční trhy*. Distanční studijní opora. Karviná: OPF SU, 2004. ISBN 80-7248-246-7.

Doporučená literatura

EAKINS, S.G. *Finance. Investments, Institutions, and Management*. Boston etc.: Addison Wesley, 2002. ISBN 0-201-72166-X.

FABOZZI, F.J., MODIGLIANI, F., FERRI M.G. *Foundations of Financial Markets and Institutions*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1994, 666 s. ISBN 0-13-328980-X.

HOWELLS, P., BAIN, K. *The Economics of Money, Banking and Finance. A European Text*. Addison Wesley Longman, 1998. ISBN 0582-27800-7.

KOHN, M. *Money, Banking, and Financial Markets*. Chicago etc.: Dryden Press, 1991. ISBN 0-03-033334-2.

MADURA, J. *Financial Markets and Institutions*. Saint Paul etc.: West Publishing Company, 1992. ISBN 0-314-87735-5.

SAUNDERS, A., CORNETT, M.M. *Financial Markets and Institutions. A Modern Perspective*. Boston etc.: McGraw-Hill Irwin, 2001. ISBN 0-07-234892-5.

Časopisecké články z: *The Economist, Ekonom, Politická ekonomie, Ekonomický časopis, Finance a úvěr* dle doporučení vedoucích seminářů.

Studijní pomůcky

V rámci výuky předmětu a k jeho prezentaci na seminářích jsou využívána elektronická média.

Poznámky a výjimky